

Energistyrelsen
Energi- og vandforsyning

Sendt pr. mail:
elmarked@ens.dk
sbcl@ens.dk og clnjt@ens.dk (cc.)

Journalnummer: 2025-18079

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om fremme af vedvarende energi

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, takker for muligheden for at kommenterer på høring over forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om fremme af vedvarende energi.

1 Indledning

FRI hilser lovforslaget velkommen og deler vurderingen af, at den stigende elektrificering af samfundet, kombineret med en ændret produktion og belastning af elsystemet, medfører et behov for en mere aktiv disponering af den begrænsede kapacitet i det kollektive elforsyningsnet. Lovforslaget adresserer en udfordring, som forventes at få voksende betydning i de kommende år, efterhånden som elektrificeringen af transport, industri, varmforsyning og nye typer elforbrug accelererer. Lovforslagets overordnede intention om at bevæge sig væk fra en praksis, der i høj grad bygger på rækkefølgen af indkomne anmodninger, vurderes derfor som både relevant og nødvendig.

FRI finder det samtidig positivt, at lovforslaget lægger op til, at prioriteringen skal ske på grundlag af objektive og saglige kriterier og med fokus på en effektiv udnyttelse af elnettet. Tilsvarende vurderes det positivt, at begreber som netvenlighed, fleksibel netadgang og afbrydelighed fremhæves som centrale elementer i den fremtidige regulering.

Nærværende høringssvar har derfor ikke til formål at anfægte lovforslagets grundlæggende struktur eller de overordnede principper. FRI vurderer, at den væsentligste succesfaktor bliver den efterfølgende udmøntning i bekendtgørelser og administrativ praksis. Høringssvaret fokuserer derfor på en række præciseringer, som efter FRI's vurdering kan understøtte en robust, ensartet og transparent implementering af lovforslagets principper.

Samlet set giver modellen et nødvendigt værktøj til at håndtere den nuværende situation, men det er vigtigt, at der sikres transparens, klare prioriteringsprincipper og en kobling til bredere samfundsøkonomiske hensyn.

2 Overordnede bemærkninger

2.1 Prioritering bør understøtte en samfundsøkonomisk effektiv elektrificering

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at kapaciteten i det kollektive elforsyningsnet i stigende grad udgør en begrænset ressource. FRI deler denne vurdering.

Når netkapacitet bliver en knap ressource, ændres fokus naturligt fra alene at sikre adgang til nettet til også at sikre, at den tilgængelige kapacitet anvendes på en måde, som bedst muligt understøtter en effektiv udvikling af energiinfrastrukturen. Lovforslaget afspejler denne udvikling ved at lægge op til en aktiv prioritering mellem konkurrerende behov.

FRI bemærker samtidig, at prioriteringsmodellen ikke i sig selv løser den underliggende mangel på netkapacitet. Modellen udgør et nødvendigt redskab til håndtering af en knap ressource, men ændrer ikke ved, at der fortsat er behov for betydelige investeringer i energiinfrastrukturen. Dette understreger vigtigheden af, at den begrænsede kapacitet prioriteres på en måde, der giver størst mulig samfundsøkonomisk værdi.

Efter FRI's vurdering kan dette perspektiv med fordel tydeliggøres yderligere i lovbemærkningerne. En effektiv prioritering af netkapacitet handler ikke alene om at fordele en begrænset ressource mellem samtidige ansøgere. Prioriteringskriterierne bør samtidig understøtte en mere effektiv udnyttelse af den eksisterende netinfrastruktur og en samfundsøkonomisk effektiv udvikling af energiinfrastrukturen som helhed. Projekter, som dokumenterbart kan reducere belastningen i de dimensionerende timer, kan bidrage til at reducere eller udskyde behovet for netforstærkninger. Ved vurderingen af projekter kan det derfor være relevant at inddrage samspillet mellem el-, varme- og gassystemet, hvor dette har betydning for belastningen af elnettet og den samlede samfundsøkonomi. FRI vurderer derfor, at disse hensyn med fordel kan fremgå tydeligere af lovbemærkningerne.

Prioriteringen bør samtidig understøtte en effektiv udvikling af energiinfrastrukturen som helhed og ikke alene optimeringen af elnettet. Dette forudsætter en sammenhængende vurdering af samspillet mellem el-, varme- og gassystemet, hvor dette har betydning for belastningen af elnettet og den samlede samfundsøkonomi.

FRI bemærker i den forbindelse, at de kriterier, der beskrives i lovforslaget, i høj grad synes at fokusere på tekniske forhold som netvenlighed og projektmodenhed. Selvom disse hensyn er centrale, bør prioriteringen samtidig sikre, at bredere samfundshensyn inddrages, herunder projekters betydning for fjernvarmeforsyning, industriproduktion og kritisk infrastruktur. En ensidig vægtning af tekniske kriterier kan indebære en risiko for, at projekter med væsentlig samfundsøkonomisk værdi ikke prioriteres tilstrækkeligt.

2.2 Prioritering på baggrund af projektets egenskaber

FRI finder det væsentligt, at de kommende prioriteringskriterier fastholder en konsekvent teknologineutral tilgang.

Lovforslaget lægger op til, at vurderingen skal ske på baggrund af objektive og saglige kriterier. Dette princip bør efter FRI's vurdering fastholdes gennem hele den efterfølgende regulering.

Det afgørende bør derfor være de egenskaber, som et projekt dokumenterbart bidrager med i relation til den konkrete kapacitetssituation i nettet – ikke hvilken teknologi der anvendes.

Et projekts evne til eksempelvis at reducere belastningen i dimensionerende timer, acceptere begrænset netadgang eller stille afbrydelighed til rådighed kan leveres af mange forskellige teknologier og bør derfor vurderes ud fra de dokumenterbare egenskaber, projektet bidrager med. Accept af begrænset netadgang udgør et konkret og verificerbart eksempel på en egenskab, der kan reducere behovet for netkapacitet og dermed bidrage til en mere effektiv udnyttelse af elnettet.

En sådan tilgang vil efter FRI's vurdering understøtte både gennemsigthed, innovation og lige konkurrencevilkår.

3 Konkrete bemærkninger til lovbemærkningerne

3.1 Indledning, side 4

Lovbemærkningerne beskriver, at kapaciteten i elnettet er blevet en knap ressource, og at efterspørgslen på strøm er stigende. Denne beskrivelse kan med fordel kan nuanceres.

Behovet for netkapacitet bestemmes ikke alene af udviklingen i det samlede elforbrug, men af samspillet mellem produktion, forbrug og den samtidige effektbelastning af nettet. Tilsvarende er en stigende efterspørgsel efter elektricitet ikke nødvendigvis ensbetydende med et øget behov for netudbygning, hvis forbruget kan placeres uden for perioder med kapacitetsbegrænsninger.

FRI vurderer derfor, at lovbemærkningerne med fordel kan præcisere, at udfordringen primært knytter sig til samtidig effektbelastning i perioder med begrænset netkapacitet, og at fleksibelt elforbrug kan bidrage til en mere effektiv udnyttelse af den eksisterende netkapacitet.

3.2 Side 10

På side 10 anføres, at den stigende efterspørgsel efter netkapacitet bl.a. skyldes elektrificering af transport, varmeforsyning og industri. Efter FRI's vurdering kan denne beskrivelse med fordel nuanceres, idet behovet for netkapacitet også afhænger af samspillet mellem produktion, forbrug og fleksibilitet i elsystemet.

Elektrificering gennem eldrevne varmepumper og elkedler i kollektive fjernvarmesystemer kan, når de kombineres med varmelagre og fleksibel drift, bidrage til en mere effektiv udnyttelse af elnettet ved at flytte elforbruget væk fra perioder med høj netbelastning. Omvendt vil elektrificeringsløsninger med begrænset fleksibilitet typisk medføre et højere samtidigt effekttræk og dermed et større behov for netkapacitet.

FRI vurderer derfor, at lovbemærkningerne med fordel kan præcisere, at det ikke er elektrificeringen i sig selv, men de enkelte løsningers dokumenterbare påvirkning af behovet for netkapacitet, der er afgørende.

4 Bemærkning til den praktiske implementering

4.1 Objektive og gennemsigtige prioriteringskriterier

Lovforslaget lægger op til, at prioriteringen af netkapacitet skal ske på baggrund af objektive og saglige kriterier. FRI støtter denne tilgang og vurderer, at netop gennemsigtighed og forudsigelighed bliver afgørende for en velfungerende prioriteringsmodel.

Samtidig må det forventes, at en model med flere prioriteringsgrupper og kriterier vil øge kompleksiteten for de virksomheder og projektudviklere, der skal navigere i systemet. Det kan blive vanskeligere at gennemskue, hvordan den enkelte ansøgning er placeret i prioriteringen, og hvilke forhold der konkret skal ændres for at opnå en højere prioritet. Dette kan skabe usikkerhed om projektudviklingen og gøre investeringsbeslutninger mere udfordrende.

Når adgangen til netkapacitet i stigende grad får betydning for, om et projekt kan realiseres, øges samtidig betydningen af, at prioriteringskriterierne opleves som konsistente og efterprøvelige. Det gælder både for de kollektive elforsyningsvirksomheder, som skal administrere reglerne, og for de virksomheder og projektudviklere, som skal kunne forstå og forudsige udfaldet af en prioritering.

Når prioriteringen ikke længere sker efter rækkefølgen af indkomne anmodninger, kan det samtidig være vanskeligt for ansøgere at gennemskue den forventede tidshorisont for projekter med lavere prioritet. Der kan således opstå en oplevelse af, at enkelte projekter springer frem i køen, mens andre fastholdes i længere ventepositioner. Dette understreger betydningen af klare, gennemsigtige og efterprøvelige prioriteringskriterier.

Det bør samtidig sikres, at kriterier vedrørende projektmodenhed og fremdrift ikke utilsigtet favoriserer større og mere kapitalstærke aktører. Projekter udviklet af mindre virksomheder eller projekter baseret på nye løsninger kan have vanskeligere ved tidligt at dokumentere samme modenhedsgrad, selvom de på længere sigt kan bidrage væsentligt til den grønne omstilling.

Endelig bør der ved udformningen af kriterierne være opmærksomhed på risikoen for strategisk adfærd, hvor projekter i stigende grad tilpasses de formelle prioriteringskriterier frem for den reelle projektmæssige fremdrift. Dette kan samtidig medføre et øget administrativt ressourceforbrug for både netselskaber og projekthold i forbindelse med dokumentation, vurdering og eventuel løbende reprioritering.

FRI finder derfor, at det med fordel kan præciseres i lovbemærkningerne, at de kriterier, der senere fastsættes i bekendtgørelserne, så vidt muligt bør være objektive, dokumenterbare og anvendelige på tværs af teknologier og netområder.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører takker således for muligheden for at kommentere på og afgive høringssvar, og ser frem til den fortsatte dialog.

FRI står for uafhængig rådgivning.

FRI står for en bæredygtig samfundsudvikling.

FRI har videnbaserede meninger om samfundsudviklingen.

Med venlig hilsen

Frederikke Vorborg
Chef for Politik og Analyse